

# Hlavní zjištění z Výroční zprávy 2021/2122 v oblasti předškolního vzdělávání

Členská schůze OMEP  
Praha, 31. března 2023

PhDr. Irena Borkovcová, MBA | oddělení kanceláře ústředního školního inspektora



# Silné stránky mateřských škol

- Zvyšuje se podíl pětiletých dětí zapojených v povinném předškolním vzdělávání.
- Mateřským školám se dlouhodobě velmi dobře daří zajišťovat rovné podmínky při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání.
- K postupnému zkvalitňování vzdělávání ve většině škol výrazně přispívá realizace koncepčních záměrů v oblasti materiálních podmínek.
- Ředitelé škol se snaží o zlepšování bezpečného a vstřícného prostředí pro všechny aktéry vzdělávání, což pozitivně ovlivňuje úroveň klimatu.
- Pedagogové se dlouhodobě věnují sociálnímu rozvoji dětí, zejména v oblasti vzájemného respektu a tolerance.
- Zvýšilo se procento zejména velkých škol (částečně i malých), které začínajícím pedagogům přidělují uvádějícího pedagoga a umožňují jim náslechy a vzájemné hospitace.



# Silné stránky mateřských škol

- Většina pedagogů uplatňuje **respektující přístup k dětem a vstřícnou komunikaci** s dětmi a jejich zákonnými zástupci.
- **Finanční prostředky** umožňovaly v plném rozsahu vzdělávání dětí podle příslušných ŠVP.
- V běžných třídách při vzdělávání dítěte (dětí) se SVP i s ostatními dětmi funguje **dobrá součinnost pedagogů a asistentů pedagoga**.
- V některých společných subjektech (základní a mateřská škola) se, i když zatím spíše ojediněle, **pracovníci školního poradenského pracoviště podíleli na vytváření optimálních podmínek pro vzdělávání dětí se SVP** (konzultovali s pedagogy vhodnost metod a forem práce, poskytovali pravidelnou logopedickou péči a předmět speciálně pedagogické péče).
- **Vzdělávání pedagogů v informačních technologiích a zdokonalení práce s nimi** má příznivý dopad ve zvýšení včasnosti a efektivity informovanosti zákonných zástupců dětí.
- Přijetí a podpora dětí z Ukrajiny jsou hodnoceny velmi pozitivně, **pedagogové většinou velmi dobře zvládli jejich začlenění a vytvořili jim vstřícné prostředí**, dařila se i spolupráce s rodinami.



# Slabé stránky – příležitosti pro zlepšování

- Zvyšuje se podíl dětí, které realizují **povinné předškolní vzdělávání formou individuálního vzdělávání** a docházkou do přípravných tříd v ZŠ.
- **Podíl dětí s odkladem školní docházky** i přes přijatá systémová opatření **neklesá**.
- Ve školách přetrvávají rezervy v dostupnosti **didaktických pomůcek** a v jejich **efektivnějším využívání**.
- I přesto, že školy věnují pozornost sociálním vztahům, došlo k **nepatrnému nárůstu rizikového chování dětí**.
- Kvalita řízení, monitorování a vyhodnocování práce školy včetně přijímání účinných opatření od roku 2018/2019 postupně klesá. **Snižuje se schopnost ředitelů realizovat účinnou evaluaci pedagogického procesu pro zvyšování jeho úrovně**. Přetrvává formálnost evaluačního systému popsaného v RVP PV. Uvedené evaluační nástroje a postupy k efektivní kontrole a hodnocení jsou využívány minimálně.
- **Ředitelé škol neaplikují efektivním způsobem znalosti a dovednosti získané poměrně četným dalším vzděláváním do vlastního manažerského rozvoje**. Malou pozornost a zájem věnují oblastem, které jsou nepostradatelné pro metodické vedení a podporu pedagogů (metody a formy vzdělávání, pedagogické kompetence, individualizace, pedagogická diagnostika). **Účinnost odborného vedení pedagogů pro zkvalitňování průběhu vzdělávání i jeho výsledků jako důležitá součást řízení školy je nízká**. Ředitelům se dlouhodobě nedaří poskytovat pedagogům objektivní zpětnou vazbu o úrovni průběhu vzdělávání, zejména volbě a uplatňování efektivních metod a forem práce.



# Slabé stránky – příležitosti pro zlepšování

- Ředitelé přistupují k dalšímu vzdělávání pedagogů spíše z pohledu jeho četnosti, pouze necelá osmina ředitelů či vedení škol orientuje podporu rozvoje pedagogů na základě vytvoření plánů osobního profesního rozvoje každého pedagoga. Při tvorbě plánů dalšího vzdělávání ředitelé málo vychází ze sledování a vyhodnocování potřeb pedagogů v souvislosti s potřebami školy.
- Začínající pedagogové dlouhodobě nezvládají orientaci v RVP PV a práci s ním, orientaci v inovativních metodách a formách vzdělávací práce včetně individualizace vzdělávání na základě pedagogické diagnostiky.
- Podpora dětí s OMJ není ve školách systémově nastavena. Poskytována je většinou spíše nahodile, příležitostně v průběhu činností, bez stanovení individuálních vzdělávacích cílů, způsobů a postupů jejich plnění.
- Mateřské školy stále věnují malou pozornost identifikaci dětí nadaných i nastavení systému jejich podpory.
- Jen přibližně polovina mateřských škol má nastavený systém vlastních podpůrných aktivit na základě složení dětí ve škole a vyhodnocení jejich potřeb. Velmi málo škol realisticky vyhodnocuje dopady využívaných podpůrných aktivit a modifikuje je pro dosažení vyšší účinnosti. Plány podpory na základě identifikovaných vzdělávacích potřeb dětí nejsou mateřskými školami často zpracovávány a vyhodnocovány systematicky a účelně.
- V MŠ přetrvává potřeba odborných pracovníků, zejména logopedů, speciálních pedagogů a psychologů pro odbornou pomoc a metodickou podporu pedagogům.



# Slabé stránky – příležitosti pro zlepšování

- Dlouhodobě přetrvává malá znalost a pochopení individualizovaného pojetí předškolního vzdělávání, jeho plánování i způsobu realizace ze strany pedagogů i vedení škol. Setrvale nepříznivý stav je v kvalitě pedagogů provádějících diagnostické činnosti, vedení pedagogické diagnostiky a efektivitě práce s ní. Pedagogické kompetence vedení škol a pedagogů v problematice pedagogické diagnostiky nejsou stále dostačující. Pedagogům se opakovaně nedaří v třídním plánování i v realizaci vzdělávání systematicky přihlížet k potřebám dětí na základě pedagogické diagnostiky.
- Vedení škol často nemá dostatečně osvojeny techniky a postupy zjišťování a **hodnocení celkových výsledků vzdělávání, jejich vyhodnocování a práci s nimi**. Pedagogická diagnostika je prováděna málo efektivně a přináší proto jen omezený užitek.
- Při dosahování očekávaných výstupů pedagogové stále málo **uplatňují individualizované vzdělávací postupy a účinné metody a formy práce, což může být jednou z příčin, proč se nedaří snižovat počet dětí, kterým je udělen odklad povinné školní docházky**.
- Úkoly a aktivity pro děti, které plní povinné předškolní vzdělávání často **nebyly plánovány a připravovány na základě informací o úrovni jejich školní zralosti a připravenosti, byly pro všechny stejné**. Chyběla účinná individuální podpora pro vyrovnávání nerovnoměrností v jejich vývoji.





# Slabé stránky – příležitosti pro zlepšování

- Hodnocení dětí i jejich sebehodnocení není uplatňováno v potřebné kvalitě. Účastí pedagogů na dalším vzdělávání s touto problematikou se sice zvyšuje povědomí o jejich významu a potřebě, stále však nejsou promyšlenou a systematickou součástí vzdělávacího procesu.
- Logopedickou prevenci přímo v mateřské škole zajišťuje necelá polovina mateřských škol, většina pouze vyhledává děti s problémy v komunikačních schopnostech a doporučuje je k diagnostice a odborné péči mimo mateřskou školu.
- V plnění povinnosti vést s rodiči dítěte pravidelný dialog o jeho prospívání, rozvoji a učení nedošlo k zásadním změnám. Jen menší počet škol realizuje pravidelnou individuální konzultační činnost a vede s rodiči efektivní diskusi o vzdělávacích výsledcích dítěte (s využitím pedagogické diagnostiky, portfolio dítěte) a hledá společné strategie pro jeho další rozvoj.
- Velká část pedagogů nemá dostatečnou odbornou sebereflexi, svou činnost hodnotí v rozporu se zjištěním ČŠI převážně jako pro děti přínosnou a celkově zdařilou.





**717**

komplexních inspekcí



**6 075**

hospitací



**3 570**

vyplněných učitelských  
dotazníků

## **Jen chodit do mateřské školy nestačí**

Uplatňování individualizovaných vzdělávacích postupů, metod a forem práce s dopadem na každé dítě stále není převažujícím pedagogickým přístupem





## Podle RVP PV je:

- ... zásadní **podporovat individuální rozvojové možnosti dětí** a každému z nich umožnit při odchodu z MŠ, aby dosáhlo ve svém rozvoji a učení úrovně, která je pro ně dosažitelná.
- .... důležitým úkolem **poskytnout každému dítěti pomoc a podporu** v rozsahu, ve kterém ji potřebuje.
- .... nutné volit metody a formy práce, které odpovídají individuálně různým potřebám, možnostem a schopnostem dětí.

### Pro zajištění těchto úkolů je důležité cíleně uplatňovat:

- pedagogickou diagnostiku
- individualizaci vzdělávací nabídky založené na diferenciaci cílů, úkolů a přístupů



# Bez odpovídající pedagogické diagnostiky nemůže vzdělávání naplňovat individuální potřeby dětí

45 %

MŠ má spíše formální diagnostický systém s nejasným odrazem do praxe

18 %

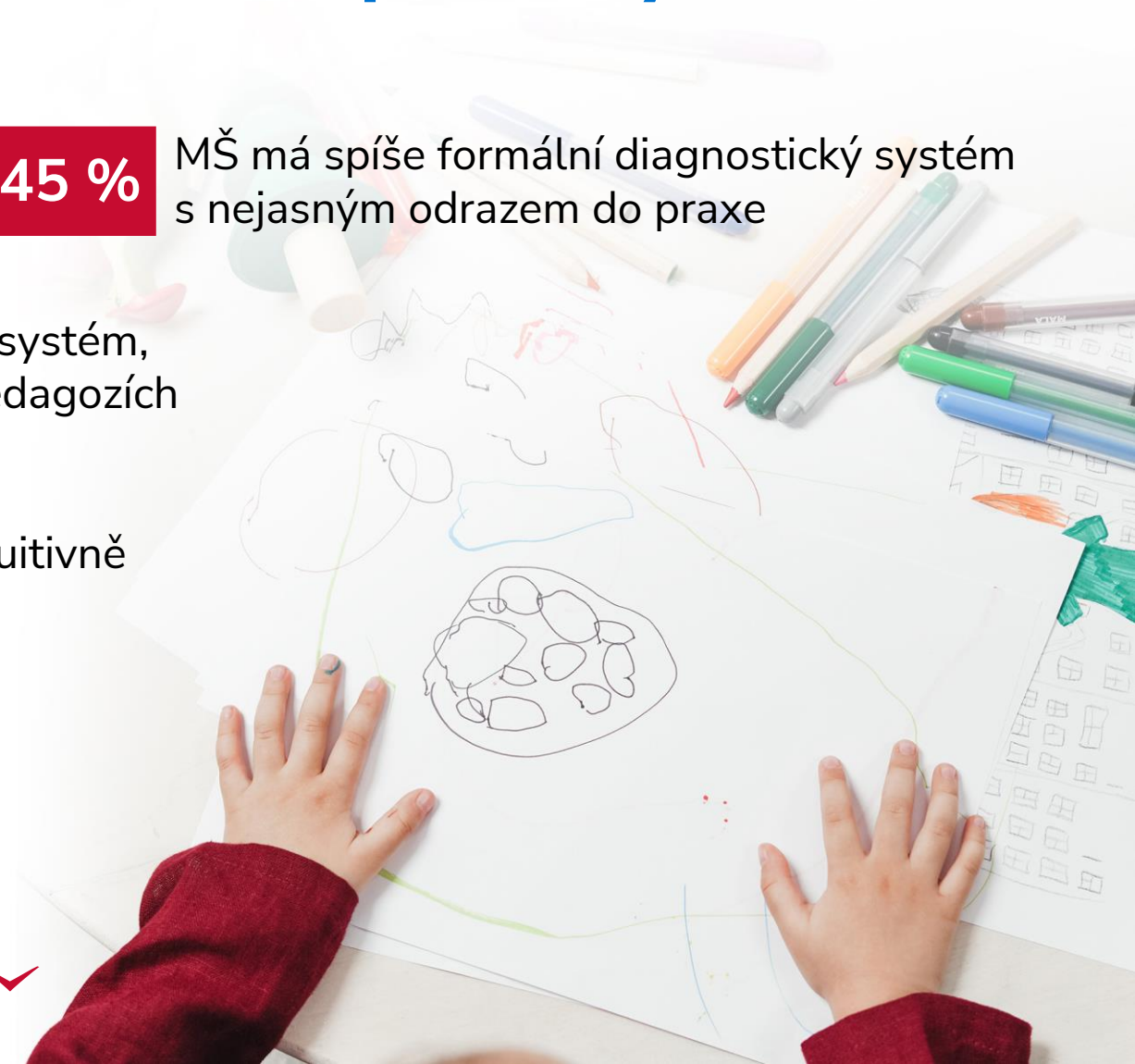
MŠ nemá jednotný diagnostický systém, ponechává ho na jednotlivých pedagozích

17 %

MŠ diagnostiku uplatňuje spíše intuitivně

5 %

MŠ diagnostický systém nevyužívá pro všechny děti



# Chybí propojení pedagogického diagnostikování a nastavování vzdělávacích cílů

14,7%

Cíle vzdělávání vycházely především z pedagogické diagnostiky přítomných dětí.



# Diferenciované a zároveň dosažitelné cíle napomáhají dítěti zažívat úspěch

Pouze 25 %

MŠ cíle vzdělávání dětí **různého** věku  
vhodně diferenciovalo

21 %

MŠ cíle vzdělávání dětí **stejného** věku  
stanovilo pro některé děti rozdílně



# Kvalitní proces vzdělávání směřující k podpoře vzdělávacích výsledků všech dětí základem kvalitní mateřské školy

Příjemná atmosféra 92 %

Zapojení všech dětí 62 %

Promyšlenost organizace vzdělávání 65 %

Vzájemná kooperace a spolupráce dětí 52 %

Aktivity posilující pozitivní sebevědomí a sebepojetí dětí 51 %

Prožitkové učení 38 %

Podpora divergentního myšlení 35 %

Poskytování zpětné vazby dětem 30 %

Společné hodnocení proběhlých činností 24 %



# DĚTI NEJSOU DOSTATEČNĚ PODPOROVÁNY K DOSAHOVÁNÍ LEPŠÍCH VÝSLEDKŮ VYUŽÍVÁNÍM VHODNÝCH ZPŮSOBŮ HODNOCENÍ

7,7%

Pedagog efektivně využíval podstatných prvků formativního hodnocení.

29,5%

Pedagog poskytoval srozumitelnou zpětnou vazbu.

78,4%

Oceňování projevů a výkonů jednotlivých dětí bylo vhodné vzhledem k jejich možnostem.

20,3%

Děti přirozeně hodnotily svou činnost nebo činnosti ostatních na odpovídající úrovni.

# Úspěch školy začíná s dobrým vedením

Vedení školy aktivně řídí, pravidelně monitoruje a vyhodnocuje práci školy a přijímá účinná opatření



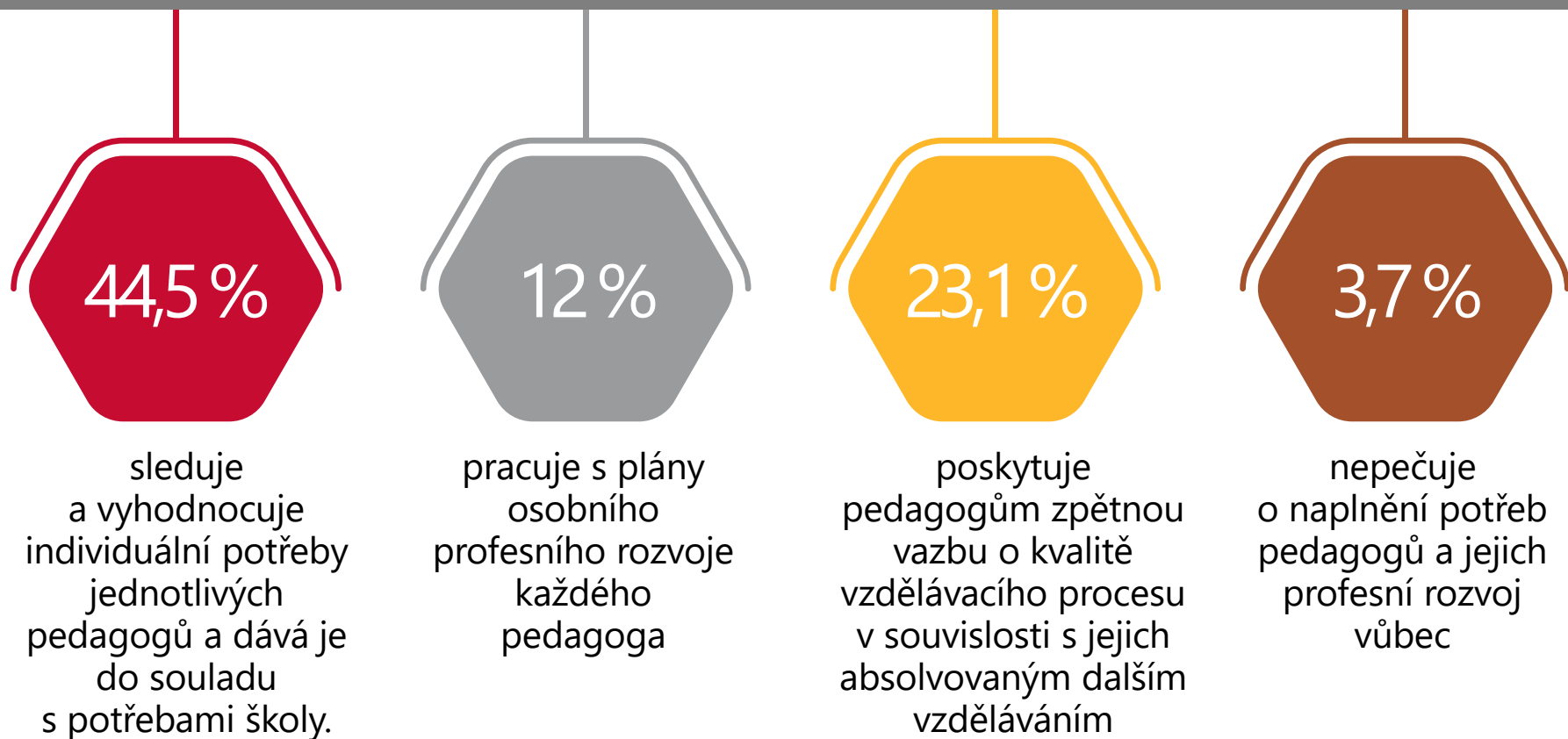
Vedení školy usiluje o zajištění optimálních personálních podmínek pro vzdělávání, cíleně pečuje o naplnění relevantních potřeb každého pedagoga a jeho profesní rozvoj, vytváří podmínky pro výměnu zkušeností s dalšími školami a účinně podporuje začínající pedagogy



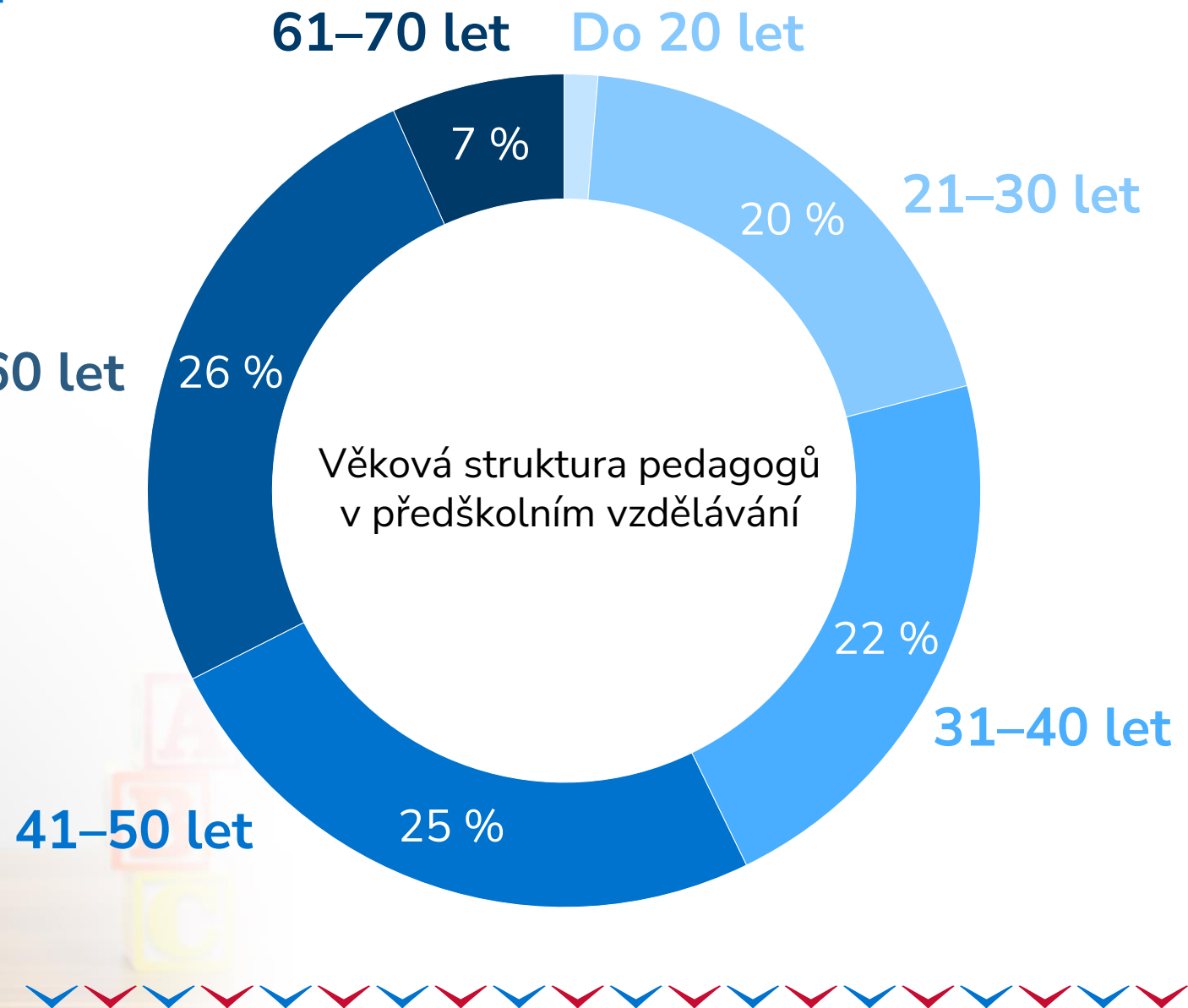


# Formální plány DVPP nestačí

## Vedení MŠ



# Čeká nás významná generační obměna v pedagogických sborech



## Kvalita vzdělávání v České republice

Výroční zpráva

2021/2022



V souladu s § 174 odst. 13 školského zákona zveřejňuje Česká školní inspekce výroční zprávu za školní rok 2021/2022, která obsahuje souhrnné poznatky o stavu vzdělávání a vzdělávací soustavy v České republice

[https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-s-\(5\)](https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Kvalita-a-efektivita-vzdelavani-a-vzdelavaci-s-(5))

## Doporučení pro školy, zřizovatele, MŠMT

# Publikace a interaktivní aplikace





www.kvalitniskola.cz



# Děkuji za pozornost.

PhDr. Irena Borkovcová, MBA | oddělení kanceláře ústředního školního inspektora

